

Tilläggsbudget för år 2005

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 28 april 2005 beslutat att bereda bl.a. miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2005 (yrkandena 2–17) och motioner, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar samt vissa övriga frågor som berör utskottets beredningsområde. I anslutning till yttrandet behandlas fyra motionsyrkanden.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslag 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning ökas med 5 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 299 186 000 kr. Regeringen har i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) presenterat sin syn på inriktningen av forskningspolitiken. Regeringen redovisar därvid bedömningen att forskningen vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bör stärkas med 5 000 000 kr för forskning om hållbar utveckling. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål minskas. Anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald minskas med 15 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 691 197 000 kr. Anslaget bör enligt regeringen minskas för att bidra till att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket.

Vidare föreslås ett bemyndigande under utgiftsområdet. I statsbudgeten för innevarande år har regeringen under anslag 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 20 000 000 kr år 2006 och högst 18 000 000 kr år 2007. För att underlätta genomförande av olika forskningsprojekt behöver regeringen kunna ingå mer långsiktiga förpliktelser. Därför föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2005 för ramanslag 34:11 Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 38 000 000 kr under perioden 2006–2008.

Under utgiftsområde 23 föreslås i propositionen att anslag 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning ökas med 5 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 231 759 000 kr. Regeringen har i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) presenterat sin syn på inriktningen av forskningspolitiken. Regeringen redovisar därvid bedömningen att forskningen vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bör stärkas med 5 000 000 kr för forskning om hållbar utveckling. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål minskas. Anslag 41:2 Insatser för skogsbruket tillförs ytterligare 148 000 000 kr. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på

221 200 000 kr. Efter stormen i södra Sverige i januari 2005 riskerar stora mängder stormfällda träd att förstöras. Regeringen anser därför att skogsbruket skall kunna få stöd för merkostnader för lagring. Stödet bör kunna avse iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Kostnaderna för detta stöd får uppgå till högst 100 000 000 kr under år 2005. Skogsbilvägar, andra enskilda vägar utan statligt stöd och skogsmark kommer att utsättas för hårdare slitage än normalt när stormfällt timmer skall transporteras ut ur skogen. Ett bidrag bör därför utgå för att kompensera vissa merkostnader för att återställa sådana skador. Stödet bör utgå i förhållande till den mängd timmer som transporteras ut, eftersom detta är kontrollerbart. Ett schablonstöd med vissa begränsningar vad gäller minsta mängd stormskadad skog bedöms vara mest effektivt. Kostnaderna för detta stöd får uppgå till högst 33 000 000 kr under år 2005. Regeringen har gett Skogsstyrelsen i uppdrag att övervaka, dokumentera och informera om utvecklingen av skadeinsekter med anledning av stormen. Kostnaderna för detta uppdrag beräknas uppgå till 15 000 000 kr under år 2005. Finansiering av de ökade utgifterna sker genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald och de under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslagen 36:2 Väghållning och statsbidrag och 36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter minskas.

Den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU ger en medlemsstat möjlighet att genomföra reformer under perioden 2005–2007. För att genomföra en reformering av jordbrukspolitiken i Sverige krävs förberedande arbetsinsatser. Regeringen anser att Statens jordbruksverk och länsstyrelserna behöver tillföras ytterligare resurser för detta ändamål. Anslag 43:1 Statens jordbruksverk bör därför ökas med 9 600 000 kr.

Motionen

I flerpartimotion Fi19 (m, fp, kd, c) yrkas att allt stormskadat virke som tas ut ur skogen skall omfattas av skattereduktion (yrkande 1). Enligt motionärerna framgår det inte av vårpropositionen om allt stormskadat virke som tas ut omfattas av stödet. Det är självklart att stödet skall utgå oberoende av om timret klassas som sågtimmer, massaved eller brännved. Vidare uppmärksammas i motionen behovet av bidrag till återplantering efter stormen (yrkande 2). Bland annat framhålls betydelsen av att återplanteringen kommer i gång så fort som möjligt, helst redan i år. Regeringen har aviserat att man skall komma med ett stöd till återplantering men inte lämnat några detaljer i vårpropositionen. Enligt motionärerna är detta olyckligt eftersom det leder till osäkerhet hos skogsägarna och i värsta fall till försenad återplantering. Det är viktigt att regeringen återkommer med ett förslag till riksdagen som är trädslagsneutralt vad avser återplanteringsstöden senast i budgetpropositionen. Enligt motionen måste bidrag till återplantering även

erhållas för de arealer som planteras under år 2005 (yrkande 3). Vidare framhålls behovet av underhåll av enskilda vägar och skogsbilvägar. Enligt motionärerna har regeringen inte berört frågan om det ökade underhållsbehovet för enskilda vägar och skogsbilvägar. Det är viktigt att regeringen återkommer med ökade anslag i höstens budgetproposition. Samtliga partier i alliansen har i sina budgetar förslag om mer resurser till enskilda vägar än regeringen. Dessa resurser hade behövts i nuläget när flera enskilda vägar får allvarliga skador på grund av transporter till och från avverkningsområdena (yrkande 4 delvis).

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 20 vill utskottet anföra följande. Anslag 26:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning bör som regeringen föreslår ökas med 5 000 000 kr. Regeringen har i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80) presenterat sin syn på inriktningen av forskningspolitiken och därvid bl.a. redovisat bedömningen att forskningen vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bör stärkas med 5 000 000 kr för forskning om hållbar utveckling. Den nu föreslagna ökningen får som regeringen anför finansieras genom att det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål minskas. Med anledning av stormen i södra Sverige har regeringen redovisat en rad åtgärder för att stödja skogsnäringen. För att bidra till finansieringen av dessa åtgärder anser utskottet i likhet med regeringen att anslag 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald kan minskas med 15 000 000 kr. Utskottet anser vidare att regeringen bör bemyndigas att under år 2005 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kärnsäkerhetsforskning som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 38 000 000 kr under perioden 2006–2008. Som framhålls i propositionen underlättas genomförandet av olika forskningsprojekt genom förbättrade möjligheter att ingå mer långsiktiga förpliktelser. Med det anförda tillstyrker utskottet därmed regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20.

När det gäller regeringens förslag inom utgiftsområde 23 vill utskottet anföra följande. Anslag 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning bör som regeringen föreslår ökas med 5 000 000 kr. Som redovisats ovan har regeringen i annat sammanhang presenterat sin syn på inriktningen av forskningspolitiken och därvid bl.a. redovisat bedömningen att forskningen vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bör stärkas för att tillgodose behovet av forskning om hållbar utveckling. Den nu föreslagna ökningen får finansieras genom att det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 26:11 Särskilda utgifter för forskningsändamål minskas.

Utskottet ansluter sig även till regeringens förslag att anslag 41:2 Insatser för skogsbruket ökas med 148 000 000 kr. Som framhålls i propositionen har stormen i södra Sverige medfört risk för att stora mängder stormfällda träd kommer att förstöras, och om timret blir kvar i skogen finns det även risk för skador på stående skog genom angrepp av skadeinsekter. En ekonomisk stimulans behövs för att skogsägarna skall ta ut timret ur skogen, även om de inte omedelbart kan sälja det till industrin. Skogsbruket bör således kunna få stöd för merkostnader för lagring. Stödet bör kunna avse iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Kostnaderna för detta stöd bör uppgå till högst 100 000 000 kr under år 2005. Utskottet delar regeringens uppfattning att ett bidrag bör utgå för att kompensera vissa merkostnader för att återställa de skador som uppstår när stormfällt timmer skall transporteras ut ur skogen. Bland annat skogsbilvägar och skogsmark kommer att utsättas för hårdare slitage än normalt. Som regeringen föreslår bör kostnaderna för detta stöd uppgå till högst 33 000 000 kr under år 2005. Vidare bör stödet utgå i förhållande till den mängd timmer som transporteras ut, eftersom detta är kontrollerbart. Utskottet gör även samma bedömning som regeringen att ett schablonstöd med vissa begränsningar vad gäller minsta mängd stormskadad skog är mest effektivt. Som framgår av propositionen har regeringen gett Skogsstyrelsen i uppdrag att övervaka, dokumentera och informera om utvecklingen av skadeinsekter med anledning av stormen. Skogsstyrelsen skall löpande rapportera till berörda statliga myndigheter och kommuner. I uppdraget ingår även att lämna information och rådgivning till skogsägarna. Regeringen beräknar kostnaderna för detta uppdrag till 15 000 000 kr under år 2005. Finansiering av de ökade utgifterna får ske genom att det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald och de under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslagen 36:2 Väghållning och statsbidrag och 36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter minskas.

Den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU ger en medlemsstat möjlighet att genomföra reformer under perioden 2005–2007. Eftersom det krävs förberedande arbetsinsatser för att genomföra en reformering av jordbrukspolitiken i Sverige bör Statens jordbruksverk och länsstyrelserna tillföras ytterligare resurser för detta ändamål. Anslag 43:1 Statens jordbruksverk bör därför ökas med 9 600 000 kr. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 23. Vidare föreslås att motion Fi19 (m, fp, kd, c) yrkande 4 (delvis) lämnas utan vidare åtgärd.

Med anledning av de i motion Fi19 (m, fp, kd, c) framförda kraven beträffande skattereduktion vill utskottet anförda följande. Som framgår av propositionen gör regeringen den bedömningen att en skattereduktion bör införas som en ytterligare åtgärd för att stödja stormdrabbade skogsägare. Som föreslås bör reduktionen vara 50 kr per kubikmeter fast mått under

bark för stormskadat virke som under 2005 och 2006 forslas ut ur den stormskadade skogen. Enligt vad utskottet inhämtat omfattar det kommande förslaget sågtimmer, massaved och brännved. Med det anförda föreslår utskottet att motion Fi19 (m, fp, kd, c) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller bidrag till återplantering efter stormen konstaterar utskottet att det av propositionen framgår att regeringen avser att bedöma behovet av ytterligare stöd för återplantering av skog. Vidare har utskottet nyligen, i samband med beredningen av regeringens förslag om ändringar i skogsvårdslagen, inhämtat att Skogsstyrelsen, på uppdrag av Näringsdepartementet, har presenterat ett förslag till återplanteringsstöd. I förslaget utgår Skogsstyrelsen från att föryngring av barrskog och lövskog, produktionsinriktad eller mångfaldsinriktad, skall ges stöd på den stödberättigade arealen. Enligt Skogsstyrelsens bedömning kommer sammanlagt ca 140 000 ha skogsmark att behöva återplanteras. Med det anförda och i avvaktan på den fortsatta beredningen av denna fråga föreslår utskottet att motion Fi19 (m, fp, kd, c) yrkandena 2 och 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Stockholm den 19 maj 2005

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Carina Ohlsson (s), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Hagberg (s) och Anita Brodén (fp).

Särskilt yttrande

Tilläggsbudget för år 2005 m.m. (m, fp, kd, c)

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m) och Anita Brodén (fp) anför:

Alliansens partier, Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Krisdemokraterna och Centerpartiet, tar bara ställning till de av regeringens förslag till tilläggsbudget som har implikationer för framtiden och som vi motsätter oss. Då riksdagen beslutat innevarande års budget har vi vare sig möjlighet eller anledning att arbeta om denna eller åter redovisa våra budgetförslag – trots att nuvarande problem med skenande utgifter inte förelegat om dessa blivit riksdagens beslut. De partier som bildade riksdagsmajoritet får nu ta det fulla ansvaret för de förändringar som föreslås för att hålla utgifterna under taken. På vissa områden i tilläggsbudgeten har vi en annan syn på vad som skall göras och ger därför i motion Fi19 förslag på andra åtgärder inom miljö- och jordbruksutskottets område.

När det gäller det stormskadade virket är det enligt vår mening självklart att stödet skall utgå oberoende av om timret klassas som sågtimmer, massaved eller brännved. Vi förutsätter att detta även är regeringens mening. Vidare bör uppmärksammas att det finns en liten risk att det sista virket som är stödberättigat inte hinner mätas upp förrän in på nyåret 2007. Det måste därför finnas en beredskap att låta skattereduktionen löpa också in i år 2007.

Det är ytterst viktigt att återplanteringen kommer i gång så fort som möjligt, helst redan i år. Regeringen har aviserat att man skall komma med ett stöd till återplantering men inte lämnat några detaljer i vårpropositionen. Detta är olyckligt eftersom det leder till osäkerhet hos skogsägarna och i värsta fall kan försena återplanteringen. Det är viktigt att regeringen återkommer med ett förslag till riksdagen som är trädslagsneutralt vad avser återplanteringsstöden senast i budgetpropositionen. Riksdagen måste klargöra redan nu att bidraget måste gälla även de arealer som hinner planteras innevarande år.

Även i frågan om det ökade underhållsbehovet för enskilda vägar och skogsbilvägar är det viktigt att regeringen återkommer med förslag om ökade anslag i höstens budgetproposition. Samtliga partier i alliansen har i sina budgetar föreslagit mer resurser till enskilda vägar än regeringen. Dessa resurser hade behövts i nuläget när flera enskilda vägar får allvarliga skador på grund av transporter till och från avverkningsområdena.